

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 20 Μαρτίου 2023
(OR. en)

7264/23

COASI 59
ASIE 26
CFSP/PESC 417
COHAFA 31
DEVGEN 60
SUSTDEV 44
COPS 125
POLMIL 50
MIGR 90

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 20 Μαρτίου 2023

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 7191/23, 7234/23

Θέμα: Αφγανιστάν

— Συμπεράσματα του Συμβουλίου (20 Μαρτίου 2023)

Διαβιβάζονται για τις αντιπροσωπίες στο παράρτημα τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για το Αφγανιστάν, τα οποία εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την 3941η σύνοδό του στις 20 Μαρτίου 2023.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για το Αφγανιστάν

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαιώνει τη βάσει αρχών προσήλωσή της στην ειρήνη και τη σταθερότητα στο Αφγανιστάν και στη στήριξη του αφγανικού λαού. Η ύπαρξη ενός σταθερού Αφγανιστάν είναι προς το συμφέρον της διεθνούς κοινότητας στο σύνολό της, για την πρόληψη της περιφερειακής αστάθειας, των τρομοκρατικών απειλών, του αναγκαστικού εκτοπισμού και της αντικανονικής μετανάστευσης.
2. Η ΕΕ επιβεβαιώνει εκ νέου τη σημασία και την εγκυρότητα των κριτηρίων αξιολόγησης που περιέχονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, για τις πολιτικές και τις δράσεις της διορισμένης από τους Ταλιμπάν υπηρεσιακής κυβέρνησης. Η ΕΕ καλεί εκ νέου τους Ταλιμπάν, προς το συμφέρον του αφγανικού λαού, να σεβαστούν, να προστατεύσουν και να πραγματοποιήσουν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, να αντιμετωπίσουν τις παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να συγκροτήσουν μια συμπεριληπτική και αντιπροσωπευτική κυβέρνηση, να αποτρέψουν τη χρησιμοποίηση του Αφγανιστάν ως βάσης για την υπόθαλψη, τη χρηματοδότηση ή την εξαγωγή της τρομοκρατίας, να παράσχουν απρόσκοπτη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στην ανθρωπιστική βοήθεια και να συνεχίσουν να επιτρέπουν ασφαλείς, προστατευμένες και ομαλές μετακινήσεις προς και από το Αφγανιστάν.
3. Η ΕΕ εκφράζει λύπη για το ότι, μετά την ανατροπή της συνταγματικά εκλεγμένης κυβέρνησης τον Αύγουστο του 2021, οι ενέργειες και οι αποφάσεις των Ταλιμπάν, σε αντίθεση με τις δεσμεύσεις τους, έχουν οδηγήσει στη δραματική επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της πολιτικής, οικονομικής και ανθρωπιστικής κατάστασης του αφγανικού λαού και ιδίως των γυναικών και των κοριτσιών. Η επιδείνωση αυτή περιλαμβάνει συνεχείς και συστημικές παραβιάσεις των ατομικών, πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων του αφγανικού λαού, όπως αναγνωρίζονται από διεθνείς συνθήκες στις οποίες το Αφγανιστάν αποτελεί κράτος μέλος. Οι Ταλιμπάν φέρουν την αποκλειστική ευθύνη για τις συνέπειες των πράξεών τους, των διαταγμάτων και των αποφάσεών τους καθώς και για την έλλειψη της εγχώριας και διεθνούς νομιμοποίησής τους.

4. Η ΕΕ έχει θορυβηθεί από τις καταγγελίες και καταδικάζει απερίφραστα τη συστημική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως των γυναικών, των κοριτσιών και των αγοριών, των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες, των ΛΟΑΤΙ, των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δημοσιογράφων και άλλων εργαζομένων στα μέσα ενημέρωσης, των πρώην δυνάμεων ασφαλείας και των πολιτικών, παρά τη δήθεν αμνηστία που εξήγγειλαν οι Ταλιμπάν. Πρέπει να διασφαλιστεί η λογοδοσία για τις παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για τις παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου. Εν προκειμένω, η ΕΕ υπενθυμίζει ότι το Αφγανιστάν αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι έτοιμα να εξετάσουν το ενδεχόμενο ενεργοποίησης των μηχανισμών λογοδοσίας, όπως προβλέπεται στις συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις οποίες το Αφγανιστάν αποτελεί κράτος μέρος.
5. Η θεσμοθέτηση ευρείας κλίμακας και συστηματικών διακρίσεων λόγω φύλου από τους Ταλιμπάν προκαλεί σοβαρή ανησυχία και είναι πρωτοφανής στον κόσμο. Η ΕΕ καταδικάζει απερίφραστα τις αποφάσεις των Ταλιμπάν που έχουν οδηγήσει σε συνολική επιδείνωση της κατάστασης των γυναικών και των κοριτσιών λόγω του αποκλεισμού τους από τον δημόσιο βίο και της άρνησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων στην εκπαίδευση, την εργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία. Με τη μεροληπτική απόφασή τους να απαγορεύσουν στις γυναίκες να εργάζονται σε εθνικές και διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι Ταλιμπάν εμποδίζουν τη χορήγηση ανθρωπιστικής βοήθειας και τη στήριξη για την κάλυψη βασικών αναγκών στον αφγανικό λαό, ενώ από τον Αύγουστο του 2021 ευθύνονται για την περαιτέρω επιδείνωση της οικτρής ανθρωπιστικής και οικονομικής κατάστασης στη χώρα.
6. Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζοντας τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια της 17ης Δεκεμβρίου 2018 και της 14ης Νοεμβρίου 2022, η ΕΕ επιβεβαιώνει την προσήλωσή της στην ισότητα των φύλων και τη δράση που συνεκτιμά τη διάσταση του φύλου, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας τη λογοδοσία και συμβάλλοντας στην καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και βίας κατά των γυναικών και των παιδιών.

7. Η ΕΕ επαναλαμβάνει την αταλάντευτη δέσμευσή της να υποστηρίξει την πλήρη συμμετοχή όλων των Αφγανών, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των κοριτσιών και των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες, σε όλους τους τομείς της ζωής στο Αφγανιστάν. Η ΕΕ καλεί τους Ταλιμπάν να αναστρέψουν επειγόντως τις κατασταλτικές αποφάσεις τους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που περιορίζουν την εκπαίδευση των γυναικών και των κοριτσιών και την πλήρη, ισότιμη και ουσιαστική συμμετοχή τους στον δημόσιο βίο. Οι περιορισμοί στην πρόσβαση των γυναικών και των κοριτσιών στην εκπαίδευση θα έχουν περαιτέρω καταστροφικές επιπτώσεις στην οικονομία και την ανάπτυξη του Αφγανιστάν.
8. Η ΕΕ είναι έτοιμη να υιοθετήσει πρόσθετα στοχευμένα περιοριστικά μέτρα κατά των υπευθύνων για σοβαρές παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα περιοριστικά αυτά μέτρα έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο που να μην έχουν αρνητικό αντίκτυπο στον αφγανικό πληθυσμό και είναι αναστρέψιμα.
9. Σύμφωνα με την απόφαση 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια και την απόφαση 2250 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ για τη νεολαία, την ειρήνη και την ασφάλεια και μεταγενέστερες σχετικές αποφάσεις των ΗΕ, η ΕΕ υπενθυμίζει τον καίριο ρόλο των γυναικών και των νέων στην πρόληψη και επίλυση συγκρούσεων, στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις, στην οικοδόμηση της ειρήνης, στη διατήρηση της ειρήνης, στην ανθρωπιστική αντιμετώπιση και στην ανοικοδόμηση μετά από συγκρούσεις και τονίζει τη σημασία της ισότιμης και της πλήρους συμμετοχής τους σε όλες τις προσπάθειες για τη διατήρηση και την προώθηση της ειρήνης και της ασφάλειας.
10. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να ενισχύουν τις φωνές των αφγανών γυναικών, μεταξύ άλλων της «Hear Us» και του Φόρουμ Γυναικών Ηγετών του Αφγανιστάν που υποστηρίζεται από την ΕΕ, παρέχοντας τη δυνατότητα στη διεθνή κοινότητα να ακούσει τις απόψεις τους και να τις λάβει υπόψη κατά τη διεθνή χάραξη πολιτικής όσον αφορά το Αφγανιστάν.

11. Η ΕΕ καταδικάζει απερίφραστα την απαγόρευση που επιβλήθηκε στις γυναίκες να εργάζονται σε εθνικές και διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις και καλεί τους Ταλιμπάν να άρουν αμέσως την απόφασή τους. Η ΕΕ, ως ένας από τους κορυφαίους χορηγούς βοήθειας προς τον αφγανικό λαό, παραμένει προσηλωμένη στη συνέχιση της βοήθειας για την ανακούφιση της σοβαρής ανθρωπιστικής και κοινωνικοοικονομικής κρίσης. Η ΕΕ είναι έτοιμη να παράσχει στήριξη σε ανθρωπιστικές και βασικές ανάγκες και μέσα διαβίωσης στο πλαίσιο μιας προσέγγισης βάσει αρχών σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, τηρουμένων των ανθρωπιστικών αρχών και ιδίως, στο στάδιο αυτό, με βάση τις «Κατευθυντήριες αρχές και προσδοκίες των χορηγών» για την ανθρωπιστική βοήθεια.
12. Η προσέγγιση βάσει αρχών της ΕΕ συνεπάγεται, ιδίως, ότι η βοήθεια μπορεί να συνεχιστεί εφόσον οι γυναίκες μπορούν να συμμετέχουν ουσιαστικά στη χορήγησή της και εφόσον παραμένουν αποδέκτριές της στο πλαίσιο μιας προσέγγισης χωρίς διακρίσεις και σύμφωνα με την αρχή του μη βλάπτειν, και η οποία θα εμφορείται από ένα πνεύμα «για τις γυναίκες από γυναίκες», προστατεύοντας επίσης την ασφάλεια των δικαιούχων. Το γυναικείο προσωπικό που θίγεται από την απαγόρευση δεν θα πρέπει να αντικατασταθεί. Σε περιπτώσεις όπου οι δραστηριότητες δεν μπορούν να συνεχιστούν σύμφωνα με την προσέγγιση βάσει αρχών της ΕΕ, η στήριξη της ΕΕ προς τις εν λόγω δραστηριότητες θα επανεξετάζεται. Στο πλαίσιο αυτό, θα τεθεί σε εφαρμογή ένας ισχυρός μηχανισμός παρακολούθησης. Η ΕΕ καλεί τους Ταλιμπάν να σεβαστούν το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, την ουδετερότητα, την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των επιχειρήσεων κάλυψης ανθρωπιστικών και βασικών αναγκών, και να εγγυηθούν ότι όλοι οι εργαζόμενοι στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου του γυναικείου προσωπικού, μπορούν να συνεχίσουν να συμμετέχουν στη χορήγηση βοήθειας και να έχουν ελεύθερη και απρόσκοπτη πρόσβαση σε ολόκληρη την επικράτεια.
13. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει αταλάντευτα τα αφγανικά ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των γυναικών, καθώς και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παρά τον κλειστό και επικίνδυνο χώρο στον οποίο δραστηριοποιούνται.
14. Η ΕΕ βρίσκεται σε στενό συντονισμό με όλους τους περιφερειακούς και διεθνείς εταίρους και υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο του ΟΗΕ στο Αφγανιστάν. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει πλήρως την αποστολή βοήθειας των Ηνωμένων Εθνών στο Αφγανιστάν (UNAMA) στο πλαίσιο της συνολικής εντολής της με ισχυρή συνιστώσα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως προβλέπεται στην απόφαση 2678 (2023) του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και το έργο του ειδικού εισηγητή των ΗΕ για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Αφγανιστάν.

15. Το Συμβούλιο χαιρετίζει την παρουσία της ΕΕ στην Καμπούλ, η οποία ενισχύει τη χορήγηση βοήθειας, παρακολουθεί την πολιτική, την οικονομική και ανθρωπιστική κατάσταση και την κατάσταση στον τομέα της ασφάλειας, διευκολύνει τον επιχειρησιακό συντονισμό και τις επαφές με τους εταίρους υλοποίησης και τον αφγανικό λαό, και διατηρεί την αναγκαία επιχειρησιακή συνεργασία με τις *de facto* αρχές, χωρίς ωστόσο να τους αναγνωρίζει καμία νομιμοποίηση. Μέσω της παρουσίας της στη χώρα, η ΕΕ θα συνεχίσει να δίνει προτεραιότητα στην άμεση στήριξη και τη συνεργασία της με τον αφγανικό λαό, όπως μεταξύ άλλων στη διευκόλυνση της ελεύθερης και ασφαλούς διέλευσης των Αφγανών που θα μπορούσαν να γίνουν δεκτοί από επιμέρους κράτη μέλη της ΕΕ.
16. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει τη σημασία του έργου του ειδικού απεσταλμένου της ΕΕ για το Αφγανιστάν, ο οποίος μεταφέρει τη θέση της ΕΕ στους διαλόγους με περιφερειακούς και διεθνείς εταίρους και με ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών τόσο στο Αφγανιστάν όσο και στο εξωτερικό, και ο οποίος διατηρεί επαφές με τις *de facto* αρχές σε στενό συντονισμό με τα κράτη μέλη. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επαναλαμβάνουν τη σημασία της συνέχισης του διαλόγου και της συνεργασίας με όλους τους περιφερειακούς και διεθνείς εταίρους για την προώθηση ενός σταθερού, ασφαλούς και ευημερούντος Αφγανιστάν. Ο τακτικός διάλογος μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της Κεντρικής Ασίας για το Αφγανιστάν καθώς και η συνεργασία με τις χώρες που γειτονεύουν με το Αφγανιστάν, τις χώρες με μουσουλμανική πλειοψηφία, τον Οργανισμό Ισλαμικής Συνεργασίας και τις χώρες του Περσικού Κόλπου —σύμφωνα με την κοινή ανακοίνωση της 18ης Μαΐου 2022 για στρατηγική εταιρική σχέση με τις χώρες του Περσικού Κόλπου— εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ χαιρετίζει τις ισχυρές δηλώσεις της διεθνούς κοινότητας, ιδίως του Οργανισμού Ισλαμικής Συνεργασίας, σχετικά με την εκπαίδευση των γυναικών και των κοριτσιών.
17. Η ΕΕ εκφράζει σοβαρή ανησυχία σχετικά με την παρουσία και τις επιχειρήσεις τρομοκρατικών ομάδων στο Αφγανιστάν, συμπεριλαμβανομένων του Ισλαμικού Κράτους – Επαρχία Χορασάν (ISKP) και της Αλ Κάιντα. Η ΕΕ καταδικάζει τις συνεχιζόμενες τρομοκρατικές επιθέσεις κατά του αφγανικού πληθυσμού, ιδίως ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες, και κατά της διεθνούς κοινότητας στο Αφγανιστάν καθώς και εναντίον γειτονικών χωρών. Το Αφγανιστάν δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί εκ νέου ως βάση για την υπόθαλψη, τον σχεδιασμό, την εκπαίδευση, τη χρηματοδότηση ή την εξαγωγή της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεμισμού σε άλλες χώρες, ή για την απειλή ή την επίθεση εναντίον άλλων χωρών. Εν προκειμένω, η ΕΕ υπενθυμίζει το κατηγορηματικό αίτημα να τερματίσουν οι Ταλιμπάν όλους τους άμεσους και έμμεσους δεσμούς με την τρομοκρατία και επαναλαμβάνει ότι αποτελεί ευθύνη των Ταλιμπάν να καταπολεμήσουν την τρομοκρατία. Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στο Αφγανιστάν και της απόφασης 2593 (2021) του ΣΑΗΕ.

18. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι έτοιμα να ενισχύσουν περαιτέρω τη στήριξή τους προς τους γείτονες και τους εταίρους του Αφγανιστάν σε ολόκληρη την ευρύτερη περιοχή με σκοπό την πρόληψη των αρνητικών δευτερογενών επιπτώσεων, όπως μεταξύ άλλων της εξαγωγής της τρομοκρατίας, του βίαιου εξτρεισμού και της θρησκευτικής ριζοσπαστικοποίησης. Η ΕΕ θα ενισχύσει τις τακτικές διαβουλεύσεις για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με ενδιαφερόμενους εταίρους και γειτονικές χώρες, χρησιμοποιώντας διμερή, περιφερειακά ή πολυμερή φόρουμ/μορφές, και θα συνεχίσει να στηρίζει την ενίσχυση των ικανοτήτων τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεισμού, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη.
19. Η ΕΕ εκφράζει ανησυχία για την παραγωγή, τη διακίνηση και την καταγγελθείσα αύξηση της καλλιέργειας της παπαρούνας οπίου, η οποία έχει οικτρές δυνητικές συνέπειες για την υγεία και την ασφάλεια στο Αφγανιστάν, τις γειτονικές χώρες και τις χώρες διέλευσης καθώς και στην Ευρώπη.
20. Η ΕΕ ανησυχεί επίσης για τον κίνδυνο διάδοσης φορητών όπλων, ελαφρού οπλισμού και πυρομαχικών στο Αφγανιστάν και πέραν αυτού και, ως εκ τούτου, εκφράζει ικανοποίηση για την εντολή της αποστολής βοήθειας των Ηνωμένων Εθνών στο Αφγανιστάν (UNAMA) να στηρίζει τις περιφερειακές και διεθνείς προσπάθειες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου και της αποσταθεροποιητικής συσσώρευσης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και της εκτροπής τους στο Αφγανιστάν και την περιοχή, και ενθαρρύνει την παροχή περαιτέρω στήριξης σε σχετικές δραστηριότητες.
21. Η ΕΕ αναγνωρίζει τον κίνδυνο η περαιτέρω επιδείνωση των ανθρωπιστικών συνθηκών και των συνθηκών στον τομέα της ασφάλειας να αναγκάσει περισσότερους ανθρώπους να εγκαταλείψουν το Αφγανιστάν με πιθανό αποτέλεσμα να υπάρξει αύξηση των αναγκαστικών εκτοπίσεων, πράγμα που θα επηρεάσει αρνητικά τις προσπάθειες κατά της εμπορίας ανθρώπων και την πρόληψη της αντικανονικής μετανάστευσης. Η παρακολούθηση των μεταναστευτικών ροών και του κινδύνου αύξησης της εμπορίας ανθρώπων, της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της αντικανονικής μετανάστευσης και της πιθανής εργαλειοποίησής της, μεταξύ άλλων και για υβριδικές απειλές, θα πρέπει να συνεχιστεί μέσω των υφιστάμενων δικτύων και να ενισχυθεί περαιτέρω. Στο πλαίσιο μιας προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», η ΕΕ θα συνεχίσει να δραστηριοποιείται και να ενισχύει τη στήριξή της προς τρίτες χώρες, ιδίως τις γειτονικές χώρες και τις χώρες διέλευσης που φιλοξενούν μεγάλο αριθμό αφγανών μεταναστών και προσφύγων, προκειμένου να αυξήσει την ικανότητά τους να παρέχουν προστασία, αξιοπρεπείς και ασφαλείς συνθήκες υποδοχής και βιώσιμα μέσα διαβίωσης για τους πρόσφυγες και τις κοινότητες υποδοχής.

22. Η παροχή προστασίας στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σε άλλους Αφγανούς που διατρέχουν κίνδυνο εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να παρέχουν, σε εθελοντική βάση, ασφαλείς οδούς σε όσους διατρέχουν κίνδυνο, κυρίως με την επανεγκατάσταση και την εισδοχή για ανθρωπιστικούς λόγους.
23. Το Συμβούλιο καλεί τον ύπατο εκπρόσωπο της ΕΕ και την Επιτροπή να εξασφαλίσουν ότι η θέση της ΕΕ θα διαβιβαστεί σε όλους τους παράγοντες στο Αφγανιστάν καθώς και στους περιφερειακούς και διεθνείς εταίρους μας.
-